

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#top>
2. Учнівське самоврядування [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/uchnivske-samovryaduvannya>

**ПОЗНАВЧАЛЬНА РОБОТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ
БІОЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ****Онiпко В. В.***(Полтава, Україна)***Пінський О. О.***(Харків, Україна)*

У сучасних умовах проблеми єдності процесів гуманізації та екологізації освіти внаслідок глобальної екологічної кризи, є надзвичайно актуальними, У вирішенні цих завдань значну роль відіграє включення до структури підготовки майбутніх вчителів, біології, природничих наук ідей біоетики, що орієнтують їх на вироблення в учнівської молоді таких загальнолюдських цінностей, як природа, людина, життя. Важливо, що розширення міжнаукових знань про природу, людину, її місце в біосфері, про використання екологічно безпечних технологій передбачає напрацювання в учнів та дорослих нових етичних, зокрема й еколого-біоетичних норм.

Мотивацією прагнення молодшої людини до екологічно виправданого способу життя можуть бути комплексні міжнаукові знання про перетворюючу діяльність людини, що дозволяють усвідомити внутрішню цінність живих істот, що населяють біосферу, спільність їх потреб з потребами людини, необхідність прагнути зберегти [1; 3; 5]. Таким чином, біоцентричний підхід до збереження навколишнього середовища актуалізує проблему вироблення у майбутніх педагогів системи цінностей, що має в основі ідею біоетичного ставлення людини до світу живої природи. Це означає: по-перше те, що вирішення даної проблеми має бути постійно спрямоване на використання в освітньому процесі педагогічного вишу дійсно комплексних міжнаукових знань про людину та живу природу з метою формування стійкої біоетичної свідомості, вироблення потреби співвідносити свої власні, людські потреби з потребами інших живих істот, постійно прагнути гармонізації взаємодій у світі живої природи; по-друге й вироблення глибокоціннісного ставлення студентів-майбутніх педагогів до усього загалу живих істот, що забезпечує їхню орієнтацію на подолання неморального за своєю суттю принципу найсильнішого, що, у свою чергу, дозволить їм формувати

гуманістичні якості в учнів, оскільки сформована у них установка на небажаність насильства до найбільш уразливих суб'єктів життя сприяє усвідомленню ними відповідальності за їх збереження [2; 4]; по-третє, здійснення ідей біоетики та принципу біоцентричного підходу в педагогічній освіті забезпечує вирішення завдань, спрямованих на всебічну гуманізацію взаємовідносин дітей та дорослих, на цілісне формування особистості.

Як шляхи вирішення даної проблеми в освітньому процесі педагогічного ЗВО можна застосовувати позанавчальну роботу. Позанавчальна робота може бути дійсно сприятливим елементом освітнього середовища розвитку особистості студента, формування його професійного та індивідуального іміджу і є одним із засобів забезпечення готовності студентів до професійної діяльності. Позанавчальна діяльність майбутніх учителів біології, природничих наук має бути спрямованою на розвиток професійно значущих якостей, сприяти особистісному становленню майбутніх учителів, що передбачає розгляд ряду питань, безпосередньо пов'язаних із розвитком системи цінностей, більшість з яких є базовими у соціумі з чітко визначеним провідним місцем біоетичних цінностей, їхніми історичним та культурологічними передумови виникнення, зокрема таких як науково-технічний прогрес, промислові інтереси, реклама та інші фактори що впливають на їх розвиток, а не лише на споживання, як на витоки формування життєвих усталених поглядів на природу і можуть бути виявлені й шляхом аналізу мовних засобів, образів природи в літературі, народній творчості тощо [5; 6].

Прикладом позитивного вирішення зазначених питань може бути практика формування біоетичних цінностей майбутніх учителів на проблемних лекціях, диспутах, семінарах тощо [6], яка передбачає використання міждисциплінарного аналізу при постановці та вирішенні педагогічних проблем, що виникають в процесі розгляду питань, пов'язаних із провідним ціннісним ставленням до живих істот. Їхнє обговорення в умовах колективної позанавчальної роботи забезпечує активну участь кожного студента. З метою формування біоетичних цінностей можна запропонувати такі теми позанавчального лекторію, засідань студентського наукового товариства: «Дослідники проблем біоетики, їх ідеї, положення, теорії», «Основні принципи біоетики, її статус та місце серед інших наук», «Сучасні соціально-екологічні моделі», «Принцип А. Швейцера «Благоговіння перед життям» та інші. Ефективними є й семінар-дискусії, заняття проблемних груп, наукових гуртків, що передбачають невеликі доповіді студентів із обговоренням ряду питань: «Розвиток світогляду, ставлення до природи та людини в ній», «Лікарські помилки», «Морально-етичні проблеми медичної етики, генетики», тощо. Досвід показує, що у студентів постійний інтерес викликають філософсько

навантажені обговорення наступних тем: «Антропоцентризм і біоцентризм у суспільстві», «Чи потрібна біоетика суспільству?», «Проблеми евтаназії, трансплантології, клонування людини, тварин» тощо.

Завдання ж викладача передбачає цілеспрямований технологічно та змістовно забезпечений процес формування біоетичних цінностей у результаті постійної взаємодії когнітивного, мотиваційного та діяльнісного складників позанавчальної роботи, що базується на використанні потенціалу біоетики, використання дієвих форм, методів та методичних прийомів, які включають всебічне професійне спілкування, на основі безпосереднього діалогу викладача та студентів, під час якого і розвивається біоетичне мислення, здійснюється процес формування глобальних біоетичних цінностей, що спонукає студентів до наступних активних життєвих думок і дій.

Список використаних джерел:

1. Мороз В. А., Пропіснова В. В. Сучасні проблеми біоетики. Навч. пос. для позааудиторної підготовки для спеціальності «Фармація, клінічна фармація». Видано НФАУ, 2009. 128 с.
2. Andrzejewski J. Teaching animal rights at the university: philosophy and practice. *Journal for Critical Animal Studies*. Volume I, Issue 1. 2003. P. 14–32.
3. Humes B. Moving towards libratory pedagogy for all species: Mapping the need for dialog between humane and anti-oppressive education. *Green Theory and Praxis: The Journal of Ecopedagogy*. #4(1). 2008. P. 65–85.
4. Itlis A. Bioethics: the intersection of private and public decisions // *The Journal of Medicine and Philosophy*. #29(4) August. 2004. P. 381–388.
5. Potter V.R. *Global bioethics: building on the Leopold legacy*. Michigan: Michigan State University Press, 1988. 203 p.
6. Thomas S.C. Humane education and humanistic philosophy: toward a new curriculum. *Journal of humanistic counseling, education and development*. Fall 2002. Volume 41. P. 190–199.

ПРОПЕДЕВТИЧНИЙ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВНИЙ ФАКУЛЬТАТИВ «ЮНІЙ ПЕДАГОГ» У ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ ШКОЛЯРІВ

Пивовар Н. М.
(Полтава, Україна)

Найслабшою ланкою системи підготовки педагогічних кадрів виявився недостатній рівень готовності абітурієнтів до оволодіння педагогічною професією, яка, природно, має багато специфічних рис і ставить особливі вимоги до особистості вчителя.